

DATUM 3-3-2020
AAN Commissie RGW
VAN Gedeputeerde Bruins Slot
DOORKIESNUMMER -
ONDERWERP Uitleg stikstofgevoeligheid habitats en planten

Aanleiding

In de Statenvergadering van 29 januari 2020 zijn vragen gesteld door de heer Dercksen van de fractie PVV over welke specifieke planten ertoe leiden dat habitats en leefgebieden in Natura 2000-gebieden als stikstofgevoelig worden aangemerkt en waar deze informatie te vinden is. Middels dit memo informeer ik uw Staten hier over.

Stikstofgevoeligheid van Natura 2000-gebieden

In het Alterra rapport 1654 'Overzicht kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden'¹ staat in hoofdstuk 1 en 2 de methodiek beschreven waarmee de Kritische Depositie Waarde (KDW) per habitat is bepaald.

De KDW wordt in het rapport omschreven als *'de grens waarboven het risico niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitatype significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie'*. Het risico wordt als volgt omschreven: *'Wanneer de atmosferische depositie hoger is dan het kritische niveau van het habitatype bestaat er een duidelijk risico op een significant negatief effect, namelijk dat het instandhoudingsdoel² in termen van biodiversiteit niet duurzaam kan worden gerealiseerd. Hoe hoger de overschrijding van het kritische niveau en hoe langduriger die overschrijding, hoe groter het risico op ongewenste effecten op de biodiversiteit'*³. Kortom: de KDW overschrijding in Nederland vormt een risico voor de biodiversiteit³. Dat houdt in dat de biodiversiteit achteruit kan gaan, maar niet dat deze in alle gevallen per direct verdwenen is.

Waar wat te vinden

Informatie aangaande de verschillende Utrechtse Natura 2000-gebieden kunt u vinden op: <https://www.natura2000.nl/gebieden/utrecht>. Per gebied wordt in 6 tabbladen de ecologische informatie verstrekt. Onder het eerste tabblad staat bij 'gedetailleerde informatie' een beschrijving, met ook daarin opgenomen de bijzondere soorten.

Daarnaast vindt u op <https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/alle-onderwerpen/beschermde-gebieden/natura-2000-gebieden-0/> per Utrechts Natura 2000-gebied de gebiedsanalyse en het beheerplan die ook ecologische informatie bevatten. De gebiedsanalyse bevat onder andere een kwaliteitsaanduiding van de in een gebied aanwezige habitats. En in het beheerplan worden de stappen omschreven die gemaakt worden om het gebied te versterken en de instandhoudingsdoelen te halen.

Tenslotte verwijs ik u naar de zogenaamde 'Effectenindicator op <https://www.synbiosys.alterra.nl/bij12/effectenindicatorappl.aspx?subj=effectenmatrix&tab=1>. Indien u kiest voor een Utrechts gebied en vervolgens voor een stikstofuitstotende activiteit (zoals industrie) krijgt u een overzicht

¹ https://www.provincie-utrecht.nl/publish/pages/194430/overzicht_kritische_depositiewaarden_voor_stikstof_habitattypen_en_natura_2000_gebieden.pdf

² Het doel dat conform het aanwijzingsbesluit van een Natura 2000-gebied gehaald moet worden

³ De variatie in, en kwaliteit van, planten- en diersoorten

van de mogelijke effecten. In het bijzonder wijs ik u op storingsfactor 3 'Verzuring door N-depositie uit de lucht' en 4 'Vermesting door N-depositie uit de lucht'. Indien onder deze storingsfactoren achter een habitat een oranje of rood vierkant staat weergegeven, is er sprake van stikstofgevoeligheid van het habitatype. U kunt vervolgens op een habitatype klikken en zult dan onder 'gedetailleerde informatie' de beschrijving van de daarin voorkomende plantensoorten vinden.

Indien u klikt op 'profiel' wordt een document geopend waarin de planten en plantgemeenschappen nader staan beschreven. Ook wordt daarin aangegeven welke factoren zoals de temperatuur, de hoeveelheid licht, de aanwezigheid van water, de samenstelling van de bodem van invloed zijn op de planten.

Voorbeeld

Graag neem ik u in de systematiek van de effectenindicator mee middels een voorbeeld. Ik neem daarvoor het stikstofgevoelige Natura 2000-gebied Botshol dat volledig in onze provincie is gelegen. Via <https://www.synbiosys.alterra.nl/bij12/effectenindicatorappl.aspx?selectGebied=83&selectActiviteit=Industrie&submit=Toon+effecten&subj=effectenmatrix> vindt u de effectenindicator voor dit gebied. Op basis van de informatie onder storingsfactor 3 en 4 blijken de meeste habitats in dit gebied stikstofgevoelig. De habitats 'kranswierwateren' en 'overgangs- en trilvenen' zijn daarbij het meest stikstofgevoelig.

In de gebiedsanalyse staat in paragraaf 3.4 een beschrijving van het habitat kranswierwateren. U vindt daar de volgende tekst, waaronder welke soorten planten in het gebied aanwezig zijn:

Typische soorten – actueel aanwezig:

Breekbaar kransblad - *Chara globularis*
Brokkelig kransblad - *Chara contraria*
Fijnstekelig kransblad - *Chara aculeolata*
Gebogen kransblad - *Chara connivens*
Ruw kransblad - *Chara aspera*
Stekelharig kransblad - *Chara major*
Sterkranswier - *Nitellopsis obtusa*
Klein boomglanswier - *Tolypella glomerata*